

Sygn. akt III RC 144/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR Julita Aronowicz

Protokolant : Katarzyna Wójcicka

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2016 r. w Wysokiem Mazowieckiem

sprawy z powództwa J. D. (1)

przeciwko D. D.

o obniżenie alimentów

I. Oddala powództwo;

II. Zasądza od powoda J. D. (1) na rzecz pozwanego D. D. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt III RC 144/15

UZASADNIENIE

Powód J. D. (1) w pozwie skierowanym przeciwko D. D. domagał się obniżenia obowiązku alimentacyjnego, nałożonego na niego wyrokiem Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem wydanym w sprawie III RC 99/11, z kwoty po 300 zł miesięcznie do kwoty po 250 zł miesięcznie, jak również wniósł o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwany jest już osobą pełnoletnią, może zatem partycypować w kosztach własnego utrzymania. J. D. (1) podał, iż znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i osobistej, ma zaległości alimentacyjne. Zaznaczył on, iż po potrąceniu alimentów otrzymuje emeryturę z KRUS w wysokości 400 zł miesięcznie, co uniemożliwia mu pokrycie kosztów związanych z zakupem żywności, ubrań i lekarstw.

W odpowiedzi na pozew D. D., reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wywiezionego pisma wskazał, iż od daty ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda nie zaszły istotne zmiany, które uzasadniałyby obniżenie obowiązku alimentacyjnego poniżej kwoty ustalonej wyrokiem z 31 maja 2012 r. Podkreślono, iż w dacie wydania orzeczenia w sprawie III RC 99/11 J. D. (1) był emerytem rolniczym, posiadającym zabudowane siedlisko wraz z ziemią rolną oddaną w 10-letnią dzierżawę, od 3 grudnia 2007 r. do 3 grudnia 2017 r. Na mocy wyroku z 31 maja 2012 r. powód zobowiązany został dołożenia na rzecz trojga niezdolnych do samodzielnego utrzymywania się dzieci- A. D. (1) w kwocie po 350 zł miesięcznie, A. D. (2) w kwocie po 450 zł miesięcznie oraz D. D. w kwocie po 300 zł miesięcznie. Po ostatniej konkretyzacji obowiązku alimentacyjnego powód w dniu 10 października 2012 r. zawarł umowę dożywocia, na mocy której przeniósł na K. W. własność nieruchomości rolnych położonych we (...), oznaczonych nr 574, 575, 684 i 748 o łącznej pow. 2,7080 ha. W umowie tej nabywca

zobowiązał się do przyjęcia zbywcy jako domownika, zapewnienia mu mieszkania ze światłem i opałem, dostarczenia wyżywienia, obuwia i ubrania, zapewnienia opieki i pielęgnacji w czasie choroby oraz urządzenia pogrzebu. W dniu 21 sierpnia 2013 r. powód zawarł kolejną umowę dożywocia, na mocy której przeniósł na E. K. własność zabudowanej nieruchomości rolnej położonej we (...). Pozwany zaznaczył również, iż uczęszcza obecnie do klasy maturalnej liceum ogólnokształcącego. Miesięczny koszt jego utrzymania oscyluje wokół kwoty 750 zł. Matka pozwanego jest emerytką rolniczą. Mieszka z sześciorgiem dzieci w domu syna I. D. (1). D. D. podniósł również, iż na skutek wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda względem A. D. (1), jego obciążenie alimentacyjne względem dzieci uległo zmniejszeniu o 350 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Pozwany D. D. jest synem powoda J. D. (1) oraz I. D. (2).

Prawomocnym wyrokiem z 6 października 2009 r., wydanym w sprawie IC 13/09 Sąd Okręgowy w Łomży rozwiązał przez rozwód małżeństwo I. D. (2) z J. D. (1) z wyłącznej winy powoda. W orzeczeniu tym Sąd zobowiązał oboje rodziców do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dzieci, zasądzając z tego tytułu od J. D. (1) na rzecz małoletnich dzieci alimenty – na rzecz małoletniego wówczas syna A. D. (1) w kwocie po 300 zł miesięcznie, na rzecz małoletniej córki A. D. (2) w kwocie po 250 zł miesięcznie, na rzecz małoletniego syna D. D. w kwocie po 200 zł miesięcznie.

Wyrokiem z 10 listopada 2011 r., wydanym w sprawie III RC 48/11 tut. Sąd oddalił powództwo J. D. (1) skierowane przeciwko A. D. (1) oraz małoletnim A. D. (2), i D. D. o obniżenie alimentów oraz orzekł o kosztach postępowania. Na skutek cofnięcia przez J. D. (1) pozwu w postępowaniu apelacyjnym toczącym się przed Sądem Okręgowym w Łomży, postanowieniem z 16 lutego 2012 r., wydanym w sprawie I Ca 34/12 tenże Sąd uchylił ww. wyrok tut. Sądu, umorzył postępowanie w sprawie oraz orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z 31 maja 2012 r., wydanym w sprawie III RC 99/11 Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem podwyższył alimenty, zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z 6 października 2009 r. (sygn. akt I C 13/09), od pozwanego J. D. (1) na rzecz jego małoletniego syna D. D., z kwoty po 200 zł miesięcznie do kwoty po 300 zł miesięcznie, poczynając od dnia 07 grudnia 2011r.

Nieprawomocnym wyrokiem z 3 marca 2016 r., wydanym w sprawie III RC 142/15 tut. Sąd ustalił, że z dniem 1 października 2015 r. ustał obowiązek świadczenia alimentów w kwocie po 350 zł miesięcznie przez powoda J. D. (1) na rzecz pozwanego A. D. (1), wynikający z wyroku Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem z dnia 31 maja 2012 r. wydanego w sprawie III RC 99/11. Orzeczenie to, w części dotyczącej ustalenia daty wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego zaskarżone zostało przez powoda J. D. (1).

Powód J. D. (1) ukończył 68 lat. Otrzymuje emeryturę w wysokości ok. 1000 zł, jednak w wyniku zajęcia komorniczego powstałego w wyniku egzekucji świadczeń alimentacyjnych pozostaje mu do wypłaty kwota 440 zł. J. D. (1) mieszka wraz z partnerką E. K. w należącym do niej domu w miejscowości C.. Partnerka powoda uzyskuje emeryturę w wysokości ok. 1000 zł. Powód od 15 lat leczy się na schorzenia kręgosłupa oraz serca, od tego też czasu zmuszony jest przyjmować leki, których koszt wynosi ok. 100 zł miesięcznie. Powód korzysta z pomocy ze strony swego siostrzeńca, wobec którego- jak twierdzi- posiada zadłużenie w nieznaney mu wysokości.

Umową o dożywocie z 10 października 2012 r., zawartą przed Notariuszem S. M., Rep. A 4903/2012 J. D. (1) przeniósł na rzecz syna swej siostrzenicy - K. W. prawo własności niezabudowanych działek oznaczonych nr (...) o łącznej powierzchni 2ha 7080 m², w zamian za co K. W. zobowiązał się do przyjęcia powoda jako domownika, zapewnienia mu mieszkania ze światłem i opałem, dostarczenia mu wyżywienia, obuwia i ubrania, zapewnienia mu opieki, i pielęgnowania w czasie choroby oraz do urządzenia pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom.

Kolejną umową o dożywocie z 21 sierpnia 2013 r., zawartą przed Notariuszem S. M., Rep. A 3497/2013 J. D. (1) przeniósł na rzecz E. K. prawo własności zabudowanej działki nr (...) o pow. 3000 m² położonej w miejscowości D. -

(...), w zamian za co E. K. zobowiązała się do przyjęcia J. D. (1) w razie potrzeby jako domownika, zapewnienia opieki i pielęgnowania w czasie choroby oraz do urządzenia pogrzebu odpowiadającemu miejscowym zwyczajom.

Przed tut. Sądem toczy się obecnie sprawa z powództwa I. D. (2), A. D. (2), A. D. (1) oraz D. D. przeciwko K. W. o uznanie za bezskuteczną względem powodów umowy dożywocia zawartej pomiędzy powodem J. D. (1) i K. W. (sygn. akt I C 46/15).

Pozwany D. D. ukończył 18 lat. Obecnie uczęszcza on do 3 klasy Liceum Ogólnokształcącego w C.. Pozwany mieszka wraz z matką oraz rodzeństwem w domu należącym do jego brata I. D. (1). Miesięczny koszt utrzymania pozwanego oscyluje wokół kwoty 500 zł. Na tą kwotę składają się wydatki na żywność w wysokości 200 zł, wydatki na zakup ubrań i obuwia - 100 zł, koszty zakupu środków czystości - 100 zł oraz 30 zł tytułem doładowania telefonu. Do kosztów utrzymania pozwanego należy doliczyć koszty zakupu książek i przyborów szkolnych w wysokości ok. 470 zł rocznie, koszty ubezpieczenia w kwocie 36 zł rocznie, koszty wycieczek (do C. – 100 zł, do B. – 50 zł), koszty kieszonkowego w kwocie 10 zł tygodniowo. Pozwany nie ma problemów zdrowotnych, nie pozostaje pod stałą opieką lekarzy specjalistów.

Matka pozwanego - I. D. (2) jest emerytką. Otrzymuje ona świadczenie emerytalne w wysokości 872,21 zł miesięcznie. Do 2015 r. I. D. (2) otrzymywała czynsz z tytułu umowy dzierżawy w wysokości 900 zł rocznie, jednak z uwagi na fakt darowania działki o pow. ok. 4 ha na rzecz swej córki M., czynsz dzierżawny otrzymywać będzie obecna właścicielka nieruchomości. Oprócz pozwanego I. D. (2) ma na utrzymaniu również ucząca się córkę A. D. (2).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: wyjaśnień informacyjnych powoda J. D. (1) (nagranie audio-video, znacznik czasowy 00:01:28, k. 31 oraz nagranie audio- video ze sprawy III RC 143/15, znacznik czasowy 00:05:47-00:17:33, k. 40 v.), wyjaśnień informacyjnych pozwanego D. D. (nagranie audio-video, znacznik czasowy 00:03:27, k. 31 – 31 v.), zeznań świadka I. D. (2) (nagranie audio-video, znacznik czasowy 00:14:44, k. 31v.- 32), zaświadczenia z KRUS z 29 lutego 2016 r. (k. 33), akt sprawy tut. Sądu III RC 143/15, VIII RC 14/13, III RC 48/11, VI Ns 12/13, I C 46/15, akt ksiąg wieczystych LM1W/00042527/5 oraz LM1W/00043038/7, akt komorniczych Km 406/13 oraz Kmp 7/09.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Po wnikliwym przeanalizowaniu zebranych w sprawie dowodów Sąd doszedł do przekonania, iż powództwo wniesione przez J. D. (1) przeciwko D. D. o obniżenie alimentów nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 138 kro, w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków należy rozumieć istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania poprzez stosowne zwiększenie bądź zmniejszenie wysokości świadczeń alimentacyjnych.

Stosownie do treści art. 135 § 1 kro zakres świadczeń alimentacyjnych jest podwójnie uzależniony – z jednej strony zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, zaś z drugiej strony – od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego.

Artykuł 136 kro stanowi z kolei, że jeżeli w ciągu ostatnich trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez ważnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowe, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych.

Rozstrzygając o żądaniu opartym na art. 138 kro należy porównać stan istniejący w dacie orzekania o alimentach ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich zmniejszeniu lub zwiększeniu. Zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po wydaniu prawomocnego orzeczenia.

Od daty ustalenia wysokości obowiązku alimentacyjnego powoda względem jego syna D. D. upłynęły 4 lata. W dacie wydania orzeczenia z 31 maja 2012 r. ustalającego wysokość obowiązku alimentacyjnego powoda względem jego syna D. D., J. D. (1) był emerytem, przy czym po potrąceniu należności alimentacyjnych względem jego dzieci, otrzymywał on świadczenie alimentacyjne w wysokości 364,09 zł. Powód był wówczas współwłaścicielem na zasadach wspólności małżeńskiej gospodarstwa rolnego o pow. ok. 5 ha, jak również właścicielem nieruchomości o pow. 2,70 ha, stanowiącej jego majątek osobisty. W dacie wydania ww. orzeczenia powód chorował już na serce, nadciśnienie i kręgosłup, wydając z tego tytułu na leki od 15 do 200 zł miesięcznie. W dacie tej toczyło się już wobec powoda postępowanie egzekucyjne w sprawie Kmp 7/09.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie wykazało, iż zasadnicza zmiana jaka zaszła w sytuacji majątkowej powoda polegała na zawarciu przez niego dwóch umów o dożywocie z 10 października 2012 r. oraz z 21 sierpnia 2013 r. na mocy których przekazał on na rzecz swego siostrzeńca K. W. oraz swej obecnej partnerki E. K. prawo własności niezabudowanych działek oznaczonych nr (...) o łącznej powierzchni 2ha 7080 m² oraz prawo własności zabudowanej działki nr (...) o pow. 3000 m² położonej w miejscowości D. - (...), zastrzegając na swoją rzecz świadczenia polegające na zapewnieniu mu mieszkania ze światłem i opalem, dostarczenia mu wyżywienia, obuwia i ubrania, zapewnienia mu opieki, i pielęgnowania w czasie choroby oraz do urządzenia pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom.

Abstrahując tu od skuteczności ww. umów, co obecnie jest m.in. przedmiotem rozpoznania sądu w sprawie z powództwa I. D. (2), A. D. (2), A. D. (1) oraz D. D. przeciwko K. W. o uznanie za bezskuteczną względem powodów umowy dożywocia zawartej pomiędzy J. D. (1) i K. W. zauważyć należy, iż zawarcie tychże umów nie uzasadnia redukcji wysokości alimentów należnych pozwanemu. Jakkolwiek powód wyzbył się w ten sposób wartościowych składników swego majątku, to jednak na mocy umów o dożywocie uzyskał on prawo do świadczeń w postaci mieszkania ze światłem i opalem, wyżywienia, obuwia i ubrania oraz opieki w czasie choroby. Chociaż świadczenia te mają postać rzeczową, to jednak umożliwiają powodowi przeznaczenie uzyskiwanego dochodu na partycypowanie w niezbędnych kosztach utrzymania swego syna.

W tym miejscu należy jednak wskazać, iż stosownie do treści art. 136 kro, który ma zastosowanie również w tej sprawie, sąd ma obowiązek badać, czy decyzje majątkowe, które doprowadziły do obniżenia możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentów były usprawiedliwione i uzasadnione. W kontekście powyższego przyczyny, dla których powód zrezygnował z części swego majątku wyzbywając się jedynych wartościowych jego składników na rzecz siostrzeńca oraz obecnej partnerki nie mogą być uznane za usprawiedliwione. J. D. (2), przekazując nieruchomości na rzecz ww. osób, jako świadczenie wzajemne, w obu przypadkach zastrzegł prawie identyczne w swej treści świadczenia ze strony nabywców nieruchomości. Okoliczność ta, wobec regulacji zawartej w art. 910 § 2 kc, statuującym zasadę osobistej odpowiedzialności nabywcy nieruchomości obciążonej prawem dożywocia za świadczenia tym prawem objęte, czyni jedno z tych rozporządzeń pozbawionym jakiegokolwiek uzasadnienia.

Dokonując analizy sytuacji finansowej i materialnej powoda zauważyć należało również, iż na mocy nieprawomocnego jeszcze wyroku z 3 marca 2016 r., wydanego w sprawie III RC 142/15 tut. Sąd ustalił, iż z dniem 1 października 2015 r. ustał obowiązek świadczenia przez powoda alimentów w kwocie po 350 zł miesięcznie na rzecz pozwanego A. D. (1), co wskazuje, iż co najmniej od tej daty uległa zmniejszeniu suma miesięcznych zobowiązań powoda, a tym samym wzrosła jego zdolność finansowa.

Wskazać również należy, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy obowiązek alimentacji pozwanego kwotą 300 zł miesięcznie nie może być uznany za nadmierny. Pozwany D. D. ukończył 18 lat, uczęszcza on obecnie do 3 klasy Liceum Ogólnokształcącego w C.. Jak wskazano powyżej suma stałych miesięcznych wydatków związanych z jego indywidualnym utrzymaniem oscyluje wokół kwoty 500 zł miesięcznie. Podkreślić należy również, iż od daty ustalenia obowiązku alimentacyjnego powoda względem jego syna upłynął okres ponad 4 lat. W tym czasie pozwany rozpoczął naukę w szkole średniej. Wobec naturalnego rozwoju pozwanego, jak również wzrostu cen towarów i usług na

przestrzeni ostatnich lat, brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, aby podstawowe i uzasadnione potrzeby D. D. - który z uwagi na fakt kontynuowania edukacji nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie - uległy przez ten czas redukcji, uzasadniającej obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda. Zauważyć należy również, iż powód od dłuższego już czasu nie interesuje się synem, nie uczestniczy w procesie jego wychowania, nie zna jego aktualnych potrzeb. Całkowity ciężar wychowania oraz zapewnienia pozwanemu odpowiednich warunków bytowych spoczywa zatem na jej matce. W tej sytuacji, w ocenie Sądu, pozwany powinien łożyć na utrzymanie syna w większym rozmiarze niż jego matka.

Reasumując, wskazać należy, że powód w żaden sposób nie wykazał, aby w okresie od dnia wydania wyroku w sprawie III RC 99/11 do dnia wyrokowania w niniejszej sprawie nastąpiła niekorzystna zmiana w jego sytuacji bytowej i majątkowej, uzasadniająca żądanie obniżenia wysokości alimentów należnych pozwanemu. Nie ulega wątpliwości, że to właśnie na powodzie spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie, zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu wyrażoną w art. 6 kc.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, powództwo J. D. (1) o obniżenie alimentów należnych pozwanemu, jako nie znajdujące usprawiedliwionych podstaw, podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 kpc. Na koszty należne pozwanemu od powoda złożyły się koszty zastępstwa prawnego w kwocie 180 zł.